

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Ομιλίες με κοινωνικό προβληματισμό»

Συγγραφή: ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εφαρμογή: ΕΦΗ ΛΙΓΟΥΤΣΙΚΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ομιλίες με κοινωνικό προβληματισμό

Εφαρμογή σεναρίου

Έφη Λιγούτσικου

Δημιουργία σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Ζάννειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Πειραιά

Χρονολογία

Από 06-03-2015 έως 03-04-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

7^η ενότητα: Βιώνοντας προβλήματα της καθημερινής ζωής

8^η ενότητα: Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες (με πρόσθετες ώρες στο σπίτι όπου δούλευαν οι ομάδες)

Χώρος

Σημειώνονται οι χώροι που αξιοποιήθηκαν για την εφαρμογή του σεναρίου ως εξής:

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Εκτός σχολείου: συνάντηση και συνεργασία μαθητών-ομάδας σε χώρους επιλογής τους.

II. Εικονικός χώρος: wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις για την υλοποίηση του σεναρίου κρίθηκαν:

- Χρήση διαδραστικού πίνακα.
- Αξιοποίηση / χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής.
- Εξοικείωση των μαθητών με τη χρήση του διαδικτύου προκειμένου να είναι σε θέση να αναζητήσουν και να αξιοποιήσουν υλικό από την πλοήγησή τους στους χώρους του.
- Η επαρκής γνώση της εκπαιδευτικού και των μαθητών του επεξεργαστή κειμένου (Microsoft Word) καθώς και του λογισμικού παρουσίασης (PowerPoint). Ζητήθηκε από τους μαθητές να αξιοποιήσουν όποιο από τα δύο γνώριζαν επαρκέστερα προκειμένου να αποφύγουμε τεχνικής υφής δυσκολίες
- Εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.
- Επίσης, κρίθηκε απαραίτητη η εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με το λογισμικό wiki. Πριν την εφαρμογή του σεναρίου η εκπαιδευτικός ζήτησε από τους γονείς των μαθητών υπογεγραμμένη υπεύθυνη δήλωση συναίνεσης από μέρους τους για τη χρήση των δυνατοτήτων και την αξιοποίηση του περιβάλλοντος του λογισμικού wiki από τους μαθητές. Μετά τη συναίνεση των γονέων και την εκδήλωση ενδιαφέροντος και από τους ίδιους τους μαθητές που ήδη γνώριζαν το λογισμικό wiki, η εκπαιδευτικός δημιούργησε ατομικούς λογαριασμούς στον κάθε μαθητή, προκειμένου να τους ενημερώνει και να τους παρέχει οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές τόσο για το περιβάλλον και τον τρόπο χρήσης του wiki όσο και για παρατηρήσεις και

ερωτήσεις κατά τη διάρκεια εργασίας τους στο σπίτι αναφορικά με τις απαιτήσεις των εργασιών του σεναρίου.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη και σε χώρους επιλογής των μαθητών των ομάδων εκτός σχολείου. Ο όγκος της ύλης στο μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας υποχρέωσε την καθηγήτρια να δώσει κατευθυντήριες γραμμές στους μαθητές, να τους καθοδηγήσει, να ξεκινήσουν τη διαδικασία στο χώρο του εργαστηρίου πληροφορικής και να εργάζονται οι μαθητές σε ομάδες και στο σπίτι τους πάντα σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό μέσω του εικονικού περιβάλλοντος wiki.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεοδώρα Τριαντοπούλου, Ομιλίες με κοινωνικό προβληματισμό, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

--

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές προσπάθησαν να διερευνήσουν κοινωνικά προβλήματα της σύγχρονης ζωής, να καταγράψουν τις βασικές έννοιες/γνωρίσματα αυτών των προβλημάτων, να σημειώσουν αίτια, συνέπειες και να προτείνουν λύσεις. Η συλλογιστική ήταν αρχικά να σχεδιάσουν ένα PowerPoint στο οποίο θα παρουσίαζαν συνοπτικά τα προαναφερθέντα στοιχεία του προβλήματος της επιλογής τους. Στόχος επόμενος ήταν να συντάξουν με βάση τα παραπάνω στοιχεία και το PowerPoint τη δική τους ομιλία. Έναυσμα ευαισθητοποίησης στάθηκε η παρακολούθηση ομιλίας μιας έφηβης μαθήτριας από τον ιστότοπο της Βουλής των Εφήβων (Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων) για το θέμα των ναρκωτικών. Οι μαθητές κλήθηκαν να αναγνωρίσουν τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της

ομιλίας, να παρατηρήσουν τη δομή και την επιχειρηματολογία της ομιλίας και να καταγράψουν τις γλωσσικές επιλογές της ομιλήτριας, τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία. Στη συνέχεια, δημιούργησαν στο πλαίσιο των ομάδων τους τη δική τους ομιλία για το κοινωνικό πρόβλημα που επέλεξαν αξιοποιώντας κείμενα από ιστοσελίδες, πρακτικά από τον ιστότοπο της Βουλής των Εφήβων, κείμενα από το σχολικό εγχειρίδιο ή υλικό που οι ίδιοι αναζήτησαν στο διαδίκτυο. Βοηθητικά για τη σύνταξη της ομιλίας τους θα λειτούργησε και το PowerPoint που ήδη έχουν διαμορφώσει σχετικά με το πρόβλημα επιλογής τους. Οι ομιλίες εκφωνήθηκαν στη σχολική αίθουσα και διατυπώθηκαν από τους μαθητές-ακροατές απόψεις ή ενστάσεις σχετικά με τα θέματα που διατυπώθηκαν και συζητήθηκαν δράσεις για την ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας για τα κοινωνικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν. Ακολούθησε τέλος η αξιολόγηση των ομιλιών σε μία αναστοχαστική διαδικασία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στη σχεδιαστική βάση του σεναρίου αξιοποιήθηκε το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο του ρόμβου της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012), σύμφωνα με το οποίο η διαμόρφωση των μαθητικών ταυτοτήτων αποτελεί συνάρτηση των γνώσεων για τον κόσμο, των γνώσεων για τη γλώσσα, των διδακτικών πρακτικών και των γραμματισμών. Το σενάριο ακολουθεί επίσης τη λογική ότι η διδασκαλία δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία, αλλά μια βαθιά πολιτική επιλογή (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012: 52). Με βάση τα παραπάνω, το σενάριο στοχεύει στη δημιουργία συγκεκριμένου τύπου εγγράμματων υποκειμένων που καλλιεργούν δεξιότητες και γραμματισμούς πέραν του κλασικού, που θα τους χαρακτηρίζουν στο μέλλον ως ενεργούς πολίτες.

Στο σενάριο υιοθετούνται στοιχεία της μεθόδου project. Οι μαθητές, αφού αποδομήσουν στην ολομέλεια μία ομιλία, δουλεύουν σε ομάδες και συνθέτουν τη δική τους ομιλία με στόχο να ευαισθητοποιήσουν τους συμμαθητές τους για το κοινωνικό πρόβλημα που παρουσιάζουν. Ο εκπαιδευτικός έχει καθοδηγητικό, βοηθητικό και συντονιστικό ρόλο. Σχεδιάζει τις δραστηριότητες, υποβοηθά το έργο των ομάδων, συντονίζει τη διαδικασία της μάθησης, παρεμβαίνει όπου κρίνει απαραίτητο για να τονίσει, να διορθώσει, να εστιάσει και να συνοψίσει, όσα παρουσιάζονται από τις ομάδες.

Το παιδαγωγικό πλαίσιο εφαρμογής του σεναρίου αντλεί βασικές αρχές από τη θεωρία του κοινοτικού εποικοδομητισμού (communal constructivism), σύμφωνα με την οποία οι μαθητές οικοδομούν τη γνώση τους ενεργά μαζί με τους άλλους και για τους άλλους σε ένα συνεργατικό περιβάλλον (Holmes et.al. 2001).

Η διαδικασία της αξιολόγησης δίνει έμφαση σε ποιοτικές περιγραφές και λιγότερο σε ποσοτικές και απαιτεί την ενεργητική συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων (μαθητών και εκπαιδευτικού) (Σαπουντζής 2011: 167-168).

Η προσέγγιση της διδασκαλίας έγινε με βάση τα κειμενικά είδη στη μη ρυθμιστική της εκδοχή. Δόθηκε έμφαση στην παραγωγή λόγου και ως ατομική αλλά και ως συνεργατική διαδικασία, ενώ το γράψιμο αντιμετωπίστηκε ως μια δυναμική διαδικασία: οι μαθητές συνέλεξαν και επεξεργάστηκαν πληροφορίες από το διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου ή εναλλακτικά το πρόγραμμα παρουσίασης (PowerPoint). Το σενάριο αξιοποιεί τις ΤΠΕ ως μέσα πρακτικής γραμματισμού και κινείται στο πλαίσιο του δεύτερου από τους τρεις αλληλένδετους κύκλους (Κουτσογιάννης, Παυλίδου & Χαλσιάνη, 2011: 7 -31).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές:

- διερευνούν κοινωνικά προβλήματα και προβλήματα της καθημερινής μας ζωής, προβληματίζονται και διαμορφώνουν κριτική στάση απέναντί τους·
- προσομοιώνουν μία συνεδρίαση (σε αναλογία με αυτήν της Βουλής των Εφήβων), που καταλήγει σε συγκεκριμένες δράσεις ευαισθητοποίησης των ίδιων και της σχολικής κοινότητας·
- μαθαίνουν να τηρούν τη διαδικασία σε μία προφορική συζήτηση.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές:

- εξοικειώνονται με τα γενικά χαρακτηριστικά και τη δομή του κειμενικού είδους της ομιλίας·
- συνειδητοποιούν τη σημασία των γλωσσικών επιλογών και των εξωγλωσσικών και παραγλωσσικών στοιχείων στην επικοινωνία ενός μηνύματος.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός

- κατανόηση προφορικού λόγου: εξοικείωση με το κειμενικό είδος της ομιλίας·
- συμπαραγωγή προσχεδιασμένου προφορικού λόγου·
- ανάπτυξη επιχειρηματολογίας·
- εκφραστική ανάγνωση προσχεδιασμένου προφορικού λόγου·
- χρήση σημειώσεων από προφορικό και γραπτό λόγο·
- εξοικείωση με την ανάγνωση πρακτικών συνεδριάσεων·
- παρατήρηση των γλωσσικών επιλογών μίας ομιλίας: *μικροπερίοδος ή μακροπερίοδος λόγος, παρατακτική - υποτακτική σύνδεση προτάσεων, είδη προτάσεων ως προς τη δομή, χρήση ονοματικών συνόλων, ετερόπτωτων προσδιορισμών, ενεργητική ή παθητική σύνταξη, κλιτικό σύστημα, λεξιλόγιο*·

- εξάσκηση στην παρατήρηση των εξωγλωσσικών και παραγλωσσικών στοιχείων που πλαισιώνουν μία ομιλία και συνειδητοποίηση της σημασίας τους στην πραγμάτωση του επικοινωνιακού στόχου.

Νέοι γραμματισμοί

- χρήση διαδικτύου για άντληση πληροφοριών·
- εξάσκηση στη συνεργατική παραγωγή λόγου με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου (MicrosoftWord)·
- αξιοποίηση λογισμικού παρουσίασης για τη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου σε PowerPoint, που υποστηρίζει μία προφορική παρουσίαση και συνειδητοποίηση της σημασίας του στην πρόσληψη του προφορικού κειμένου από τους δέκτες.

Κριτικός γραμματισμός

Οι μαθητές:

- ασκούνται στην κριτική επεξεργασία πληροφοριών που συλλέγονται από το διαδίκτυο·
- συνειδητοποιούν τη σημασία και τη δύναμη που έχει η σύνθεση και ο τρόπος εκφώνησης μίας ομιλίας στην ευαισθητοποίηση του δέκτη·
- προβληματίζονται για τη σημασία που έχει μία συνοδευτική παρουσίαση σε PowerPoint στην πρόσληψη του μηνύματος και προτείνουν τρόπους σύνθεσης της, ώστε να υπηρετεί τον επικοινωνιακό της στόχο·
- συνειδητοποιούν τη σχέση που έχουν τα κοινωνικά προβλήματα μεταξύ τους (π.χ. η φτώχεια με τη μετανάστευση, με τα ναρκωτικά, την ανεργία, την εγκληματικότητα)·
- ασκούνται στην κριτική αξιολόγηση των κειμένων/ομιλιών με κριτήρια αξιολόγησης που συνδιαμορφώνονται στην ολομέλεια (ετεροαξιολόγηση-αυτοαξιολόγηση).

Διδακτικές πρακτικές

1. **Ιδεοθύελλα:** Οι μαθητές ανακαλούν γνώσεις και στάσεις σχετικές με το θέμα βάσει των προσωπικών τους βιωμάτων. Συνειδητοποιούν την αξία της προσωπικής τους συνεισφοράς στην ομάδα στο σταδιακό χτίσιμο της γνώσης.
2. **Παιχνίδι ρόλων:** Οι μαθητές καλούνται να προσομοιώσουν μία συνεδρίαση αναλαμβάνοντας συγκεκριμένους ρόλους (πρόεδρος, αντιπρόεδρος, γραμματέας, ομιλητές). Αποκτούν έτσι ενσυναίσθηση μίας πραγματικής συνεδρίασης που στόχο έχει να καταλήξει στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων/δράσεων.
3. **Χρήση Φύλλου Εργασίας:** Το Φύλλο Εργασίας λειτουργεί ως γνωστική σκαλωσιά για την επίλυση ενός προβλήματος και καλλιεργεί τη μεθοδικότητα των μαθητών στην επίλυση ενός προβλήματος
4. **Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία:** Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες για να συγκροτήσουν την ομιλία τους σχετικά με το κοινωνικό θέμα που διερευνούν: μελετούν κείμενα, απομονώνουν θέσεις και ιδέες, ανταλλάσσουν σκέψεις, διαμορφώνουν το πλαίσιο δράσης, συνεργάζονται και συνθέτουν τα κείμενά τους. Μαθαίνουν να ακούν και να σέβονται τις απόψεις των συμμαθητών τους, να επιλύουν προβλήματα με επιμερισμό ρόλων και να κατανοούν τη σημασία της ατομικής συνεισφοράς σε μία ομαδική εργασία.
5. **Αυτοαξιολόγηση–Ετεροαξιολόγηση:** οι μαθητές αξιολογούν τα κείμενα τα δικά τους και των άλλων ομάδων με συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης, αναπτύσσοντας δεξιότητες και στρατηγικές μεταγνωστικού χαρακτήρα πάνω στα γραφόμενά τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία έμπνευσης του σεναρίου αποτέλεσε [η ιστοσελίδα της Βουλής των Εφήβων](#).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται θεματικά με την 7η και την 8η ενότητα της Νεοελληνικής Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου «Βιώνοντας προβλήματα της καθημερινής ζωής» και «Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα». Το σενάριο συνάδει:

Α) Με τους στόχους του ΔΕΠΠΣ για τη Β΄ Γυμνασίου (ΔΕΠΠΣ 2003), σύμφωνα με τους οποίους οι μαθητές:

- κατανοούν τα επιχειρήματα ενός ομιλητή και κρίνουν τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει·
- παρακολουθούν συζητήσεις και αξιολογούν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των επιχειρημάτων που χρησιμοποιούν οι ομιλητές·
- αναπτύσσουν γραπτά και προφορικά κείμενα με επιχειρηματολογία σε θέματα που περιέχουν αφηρημένες έννοιες·
- οργανώνουν τον λόγο τους σε ευρύτερο κείμενο προσέχοντας τη συνοχή και συνεκτικότητά του·
- συλλέγουν υλικό από διάφορες πηγές και μαθήματα και το χρησιμοποιούν για να συνθέτουν απλές εργασίες.

Β) Με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη Νεοελληνική Γλώσσα στο Γυμνάσιο (2011), όπου στα ενδεικτικά αποτελέσματα και τις δραστηριότητες για τη Β΄ Γυμνασίου αναφέρεται ότι οι μαθητές:

- προσχεδιάζουν και πραγματοποιούν προφορική ομιλία πάνω σε επιλεγμένο θέμα·
- αναπτύσσουν επιχειρηματολογία πάνω σε θέματα που επιλέγουν·
- σχολιάζουν κριτικά παραδείγματα προφορικών κειμενικών ειδών από το διαδίκτυο·
- παρακολουθούν βιντεοσκοπημένες ομιλίες·
- εντοπίζουν τα παραγωγικά στοιχεία που χρησιμοποιεί ο ομιλητής και ερμηνεύουν τον επικοινωνιακό τους ρόλο·

- αξιολογούν τον βαθμό εξάρτησης των κειμένων από εξωγλωσσικά και συγκριμένα χαρακτηριστικά ανάλογα με τις συμβάσεις του προφορικού κειμενικού είδους·
- εκπονούν ατομικές και ομαδικές έρευνες μικρής εμβέλειας με υποστήριξη υπολογιστή·
- αξιολογούν το περιεχόμενο (θέμα) και τη μορφή (γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές, συνοχή και συνεκτικότητα) του γραπτού κειμένου και αποτιμούν την αποτελεσματικότητά του·
- σχεδιάζουν τη δομή μονοτροπικού ή πολυτροπικού κειμένου·
- εφαρμόζουν συνειδητά μορφολογικούς και συντακτικούς κανόνες ανάλογα με το είδος και το επικοινωνιακό πλαίσιο·
- χωρίζονται σε ομάδες και επεξεργάζονται από κοινού κείμενο με τη χρήση κειμενογράφου, λογισμικού παρουσίασης (για πολυτροπικά κείμενα) και διαδικτυακών εργαλείων συνεργατικής γραφής.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο σενάριο αυτό χρησιμοποιούνται ως παιδαγωγικά μέσα και ως μέσα πρακτικής γραμματισμού:

- αξιοποιούνται για ανεύρεση και οργάνωση αυθεντικού γλωσσικού υλικού·
- υποστηρίζουν τη συνεργατική γραφή, τη διαδικασία της πύκνωσης και της επεξεργασίας της διαδικτυακής πληροφορίας καθώς και τη διαδικασία της συνεχούς αναθεώρησης και της βελτίωσης των κειμένων (Επεξεργαστής Κειμένου)·
- υποστηρίζουν τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο.

Κείμενα

Νεοελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου

- Ενότητα 8, Κείμενο 13 [[Τα παιδιά των φαναριών](#)]

- Ενότητα 7, Κείμενο 4 [[Ας αποβάλουμε το άγχος από τη ζωή μας](#)]
- Ενότητα 8, Κείμενο 3 [[Ηθελα να βοηθήσω ένα φίλο μου](#)]
- Ενότητα 8, Κείμενο 6 [[Η μεγάλη περιπέτεια της ζωής μου](#)]
- Ενότητα 7, Κείμενο 2 [[Πρωταθλητές στα τροχαία ατυχήματα](#)]
- Ενότητα 7, Κείμενο 6 [[Σέβομαι τους κανόνες οδικής ασφάλειας](#)]
- Ενότητα 7, Κείμενο 3 «[Η ντροπή των πλαστικών](#)»
- Ενότητα 8, Κείμενο 4 [[Ένα διαφορετικό κείμενο για τη μοναξιά](#)]
- Ενότητα 4, Κείμενο 7 «[Μοναξιά μου όλα](#)»

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου

- Ενότητα 1.6: [Κοινωνικά προβλήματα](#).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

- Μ. Κατσούνακη, 2009, [Μια νέου τύπου επαιτεία](#). [πηγή: kathimerini.gr]
- Θ. Λιανός, 1997, [Επαιτεία και Ελεημοσύνη](#). [πηγή: tovima.gr]
- Γ. Παντελάκης, 2013, [Ένα like για τους αστέγους](#). [πηγή: protagon.gr]
- Εκπομπή «Αυτοψία»: [Αστεγοι της διπλανής πόρτας](#). [πηγή: alphatv.gr]
- Ιστοσελίδα «[Τα πάντα για το άγχος και τις αγχώδης διαταραχές](#)».
- Χ. Κάσδαγλη, 2013, [Ανεργοι, σπάστε τη σιωπή!](#) [πηγή: protagon.gr]
- Μ. Γαλενιανός, 2013, [Η ανατομία της ανεργίας](#). [πηγή: protagon.gr]
- [Πρακτικά Βουλής Εφήβων](#), Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων.
- [Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ανθρώπων](#).
- Ελληνική Αστυνομία: Στατιστικά στοιχεία.
- [Πλαστικό μπουκάλι. Η χειρότερη ρύπανση για τον πλανήτη](#)
- Το blog της [Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.](#)
- Σχολικός εκφοβισμός: όταν το πείραγμα σταματάει να είναι χαριτωμένο. [πηγή: mamadesmpampades.gr]
- Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.
- Θ. Τσιγκρής, 2011, Η αθλητική βία μας προσβάλλει ως κοινωνία. [πηγή:

tonima.gr]

- Θ. Λιανός, 1999. Η φτώχεια στον κόσμο.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το πρώτο δίωρο (06/03/15) στο εργαστήριο της πληροφορικής η εκπαιδευτικός συνδέεται [στον ιστότοπο της Βουλής των Εφήβων](#) και προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα μία εικόνα από τη συνεδρίασή της.

Οι μαθητές ρωτήθηκαν αν έχουν παρακολουθήσει ποτέ συζητήσεις στη βουλή και αν έχουν επισκεφτεί οι ίδιοι τον χώρο. Αυτές οι ερωτήσεις ενεργοποίησαν τη συζήτηση, καθώς υπήρχαν αρκετές καταφατικές απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα. Στην πορεία ζητήθηκε από τους μαθητές να σχολιάσουν την εικόνα αναφορικά με την παρουσία των εφήβων στα έδρανα των βουλευτών με συνοπτική αναφορά στο πρόγραμμα της Βουλής των Εφήβων, στα θέματα που τίγονται εκεί και τους λόγους που εξυπηρετεί η παρουσία των εφήβων στον χώρο.

«Πώς πιστεύετε ότι ένας έφηβος θα διαμόρφωνε τον λόγο του; Τι θα έλεγε στους ακροατές-συμμαθητές του προκειμένου να τους προβληματίσει σχετικά με το θέμα επιλογής του και να προσελκύσει το ενδιαφέρον τους;» Με αυτές τις ερωτήσεις

εισχωρήσαμε βαθύτερα στη στοχοθεσία μας. Δόθηκαν αρκετές απαντήσεις και προβλήθηκε [η ομιλία της μαθήτριας](#) Αναστασίας Δημοπούλου με θέμα τα ναρκωτικά, ενώ ταυτόχρονα δόθηκε στους μαθητές και [το γραπτό κείμενο της ομιλίας](#) (από τα πρακτικά της συνεδρίασης της ολομέλειας) προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα και της οπτικής επαφής με το κείμενο.

Με το πέρας της παραπάνω διαδικασίας, οι μαθητές κλήθηκαν σε μια δεύτερη ακρόαση αξιοποιώντας το Φύλλο Εργασίας 1, δηλαδή να κρατήσουν σημειώσεις για το θέμα, το περιεχόμενο, τη δομή της ομιλίας και να καταγράψουν τις γλωσσικές επιλογές της ομιλήτριας (*μικροπερίοδος ή μακροπερίοδος λόγος, παρατακτική, υποτακτική σύνδεση προτάσεων, είδη προτάσεων ως προς τη δομή, χρήση ονοματικών συνόλων, ετερόπρωτων προσδιορισμών, ενεργητική ή παθητική σύνταξη, κλιτικό σύστημα*), το λεξιλόγιο, τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία. Η συγκεκριμένη διαδικασία διευκολύνθηκε με το γραπτό κείμενο της ομιλίας, καθώς οι μαθητές δεν περιορίζονται μόνο στην ακρόαση και έτσι η διαδικασία κύλησε ομαλά. Οι μαθητές απαντούν στο πλαίσιο της ολομέλειας, καθώς ακόμη δεν έχουν χωριστεί σε ομάδες. Οι απαντήσεις τους αναλύονται και συνθέτονται στη συζήτηση που ακολουθεί στον χώρο της τάξης.

Εν συνεχεία, η συζήτηση επικεντρώθηκε στο κειμενικό είδος της ομιλίας με άξονα τα ακόλουθα ερωτήματα που δόθηκαν σε φωτοαντίγραφο στους μαθητές:

- Ποια είναι η δομή μιας ομιλίας;
- Επιδρούν οι γλωσσικές επιλογές του ομιλητή (γραμματικοσυντακτικές δομές και λεξιλόγιο) στην πρόσληψη του μηνύματος από τους δέκτες;
- Διευκολύνει την πρόσληψη του μηνύματος μία συνοδευτική παρουσίαση σε PowerPoint; Πώς πρέπει να είναι η μορφή της;
- Πώς επιτυγχάνεται σε μία ομιλία η επικοινωνία του πομπού και του δέκτη; Ποια είναι εκείνα τα στοιχεία που την κάνουν επιτυχή;

Οι απαντήσεις δόθηκαν και η συζήτηση διευρύνθηκε, καθώς οι μαθητές

κλήθηκαν να προβληματιστούν περί των κοινωνικών προβλημάτων μέσα από την ανάγνωση του κειμένου 15 της ενότητας 8 του σχολικού εγχειριδίου της Νεοελληνικής Γλώσσας [[Τι είναι τελικά κοινωνικά προβλήματα](#)]. Μέσω της μεθόδου της ιδεοθύελλας παράλληλα με φωτογραφικό υλικό από τις ενότητες του σχολικού βιβλίου 7 και 8 αναφέρθηκαν από τους μαθητές κοινωνικά προβλήματα της σύγχρονης καθημερινότητας τα οποία καταγράφηκαν στον πίνακα.

Αφού ολοκληρώθηκε η καταγραφή των προβλημάτων, ορίστηκε η εργασία των μαθητών: Να επιλέξουν ένα κοινωνικό πρόβλημα από αυτά που ακούστηκαν στην τάξη ή όποιο θα τους κέντριζε το ενδιαφέρον από τη σύγχρονη επικαιρότητα και αξιοποιώντας ένα δίκτυο κειμένων από το διαδίκτυο, τις εφημερίδες, τη βιβλιογραφία να συνθέσουν αρχικά ένα PowerPoint στο οποίο θα έκαναν μια πρώτη προσέγγιση του θέματος της τελικής επιλογής τους. Εν συνεχεία, θα έγραφαν μια ομιλία στην οποία θα περιέγραφαν το πρόβλημα, τις αιτίες, τις συνέπειές του και τελικά τις λύσεις, την αντιμετώπιση αυτού. Βασικοί άξονες της ομιλίας θα αποτελούσε ο στόχος του προβληματισμού και της συνακόλουθης ευαισθητοποίησης των συμμαθητών τους.

Επόμενο στάδιο, πριν την ολοκλήρωση του δώρου, ήταν ο χωρισμός των μαθητών σε ομάδες. Διαμορφώθηκαν 5 ομάδες εκ των οποίων οι δύο αποτελούνταν από 5 μέλη και οι άλλες 3 από τέσσερα μέλη, καθώς το δυναμικό του τμήματος ήταν 22 μαθητές. Η επιλογή των ομάδων έγινε βάσει των προτιμήσεων των ίδιων των μαθητών, καθώς το δεδομένο τμήμα έχει ξαναδουλέψει μαζί μου σε ομάδες και λειτούργησαν αποτελεσματικά. Κλήθηκαν να αναλάβουν τους ρόλους τους, δηλαδή συντονιστής συζήτησης, χειριστής Η/Υ, μαθητής σύνδεσμος με τον καθηγητή, μαθητής για τον τελικό έλεγχο, καθώς και μαθητής που είχε ως αρμοδιότητα να ελέγξει ότι το παραγόμενο κείμενο της ομάδας του αξιοποιούσε δημιουργικά τις πηγές χωρίς να τις αντιγράφει. (Τον προτελευταίο και τελευταίο ρόλο στις τετραμελείς ομάδες τον αναλάμβανε ένα μέλος της ομάδας, θα είχε δηλαδή διπλό ρόλο).

Η εργασία δόθηκε στους μαθητές, οι ομάδες διαμορφώθηκαν, οι ρόλοι ανατέθηκαν και ξεκίνησαν οι μαθητές να διαμορφώνουν το PowerPoint στο σπίτι τους, δουλεύοντας ομαδοσυνεργατικά σε συνεργασία και με την εκπαιδευτικό μέσω του περιβάλλοντος wiki για οποιεσδήποτε απορίες προκειμένου να έχουν οι μαθητές περισσότερο χρόνο να αναζητήσουν πληροφορίες, να τις επεξεργαστούν και να επισημάνουν το θέμα που τους ενδιαφέρει προσεγγίζοντας τις ανάλογες προεκτάσεις του χωρίς την πίεση και το άγχος του σχολικού χρόνου. Μάλιστα, επικουρικά δόθηκε από την εκπαιδευτικό και ένα σώμα κειμένων που αφορούσαν διάφορα κοινωνικά προβλήματα με σκοπό να ενεργοποιήσουν τη σκέψη, την κριτική ικανότητα και αναζήτηση των ομάδων.

Επαιτεία

- Ενότητα 8, Κείμενο 13 [[Τα παιδιά των φαναριών](#)]
- Μ. Κατσουνάκη, 2009, [Μια νέου τύπου επαιτεία](#). [πηγή: kathimerini.gr]
- Θ. Λιανός, 1997, [Επαιτεία και Ελεημοσύνη](#). [πηγή: tovima.gr]

Άστεγοι

- Γ. Παντελάκης, 2013, [Ένα like για τους αστέγους](#). [πηγή: protagonist.gr]
- Εκπομπή «Αυτοψία»: [Άστεγοι της διπλανής πόρτας](#). [πηγή: alphatv.gr]

Άγχος

- Ενότητα 7, Κείμενο 4 [[Ας αποβάλουμε το άγχος από τη ζωή μας](#)]
- Ιστοσελίδα [«Τα πάντα για το άγχος και τις αγχώδεις διαταραχές»](#).

Ανεργία

- Χ. Κάσδαγλη, 2013, [Ανεργοι, σπάστε τη σιωπή!](#) [πηγή: protagonist.gr]
- Μ. Γαλενιανός, 2013, [Η ανατομία της ανεργίας](#). [πηγή: protagonist.gr]

Ναρκωτικά

- Ενότητα 8, Κείμενο 3 [[Ηθελα να βοηθήσω ένα φίλο μου](#)]
- Ενότητα 8, Κείμενο 6 [[Η μεγάλη περιπέτεια της ζωής μου](#)]
- [Πρακτικά Βουλής Εφήβων](#), Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων.

- [Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ανθρώπων.](#)

Ατυχήματα

- Ενότητα 7, Κείμενο 2 [[Πρωταθλητές στα τροχαία ατυχήματα](#)]
- Ενότητα 7, Κείμενο 6 [[Σέβομαι τους κανόνες οδικής ασφάλειας](#)]
- *Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου:* Ενότητα 1.6: [Κοινωνικά προβλήματα.](#)
- Ελληνική Αστυνομία: Στατιστικά στοιχεία.

Ρύπανση

- Ενότητα 7, Κείμενο 3 «[Η ντροπή των πλαστικών](#)»
- [Πλαστικό μπουκάλι. Η χειρότερη ρύπανση για τον πλανήτη](#)

Μοναξιά

- Ενότητα 8, Κείμενο 4 [[Ένα διαφορετικό κείμενο για τη μοναξιά](#)]
- Ενότητα 4, Κείμενο 7 «[Μοναξιά μου όλα](#)»

Ρατσισμός

- [Πρακτική Βουλής Εφήβων, Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων](#)

Σχολικός Εκφοβισμός

- Το blog της [Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.](#)
- Σχολικός εκφοβισμός: όταν το πείραγμα σταματάει να είναι χαριτωμένο. [πηγή: [mamadesmpampades.gr](#)]
- [Πρακτική Βουλής Εφήβων, Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων](#)

Μετανάστευση - Προσφυγιά

- [Υπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες](#)

Βία - Αθλητισμός

- Θ. Τσιγκρής, 2011, [Η αθλητική βία μας προσβάλλει ως κοινωνία.](#) [πηγή: [tovima.gr](#)]
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου: Ενότητα 1.6, [Κοινωνικά προβλήματα.](#)

Φτώχεια

- Θ. Λιανός, 1999. [Η φτώχεια στον κόσμο.](#)
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου: Ενότητα 1.6, [Κοινωνικά προβλήματα.](#)

Το επόμενο δίωρο, 13/03/15, στο εργαστήριο πληροφορικής οι ομάδες παρουσίασαν το πρώτο μέρος της δουλειάς τους στην ολομέλεια, δηλαδή τις παρουσιάσεις τους, PowerPoint, ή όσοι δεν γνώριζαν καλά το συγκεκριμένο πρόγραμμα και ένοιωθαν άβολα με τη χρήση του, αξιοποίησαν το Word κάνοντας εκεί τις απαραίτητες μορφοποιήσεις του κείμενου τους. Οι ομάδες έχουν δουλέψει ό,τι έχουν συντάξει στο PowerPoint ή στο Word ελλείπει χρόνου στο σπίτι τους, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, και για να έχουν πρόσθετο χρόνο να αναζητήσουν τις πληροφορίες τους. Η πρώτη αυτή εργασία περιλαμβάνει το θέμα της εργασίας, τα ονόματα των μελών της ομάδας, το ψευδώνυμό της, τα γνωρίσματα του προβλήματος, τις αιτίες, τις συνέπειες και τις λύσεις του. Με την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων οι μαθητές, τη δεύτερη ώρα, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού συζητούν ανά ομάδες τις σημειώσεις και παρατηρήσεις που άκουσαν κατά τη διάρκεια της παρουσίασης της πρώτης δουλειάς τους από τους συμμαθητές τους και την εκπαιδευτικό και αρχίζουν να διαμορφώνουν τους άξονες του κειμένου για τη μελλοντική τους ομιλία, ανασυνθέτοντας δημιουργικά το υλικό τους με προσθήκες ή διορθώσεις απαραίτητες για την τελική μορφοποίηση του κειμένου/ομιλίας τους.

Η διαδικασία γραφής των ομιλιών οργανώνεται στη σχολική τάξη συντονισμένα και συστηματικά στις 20/03/15. Οι ομάδες συγκεντρωμένες και έχοντας κάνει και μια προεργασία στο σπίτι τους επιχειρούν τη σύνταξη του κειμένου τους, τη διατύπωση των επιχειρημάτων τους. Η ομιλία τους αρχίζει να «παίρνει σάρκα και οστά» και αυτό τους ευχαριστεί ιδιαίτερα, αφού θα ανέβουν και οι ίδιοι στο βήμα. Μάλιστα, μερικοί από τους μαθητές, οι πιο ενθουσιώδεις και παρορμητικοί κάνουν ήδη πρόβες του λόγου που θα πουν, ρητορεύοντας με στόμφο λέγοντας χαρακτηριστικά «θα σας καταπλήξουμε!!!», «Τελικά, είμαστε γεννημένοι

πολιτικοί...», «Βρήκα το επάγγελμα που θα κάνω! Θα γίνω πολιτικός, να με ακούν όλοι!» και άλλα συναφή. Δεν ήθελα να διακόψω αυτόν τον αυθορμητισμό, καθώς τον έκρινα εποικοδομητικό και γόνιμο, προκειμένου να δουλεύουν οι μαθητές με πάθος και περισσότερο βιωματικά και συνεπώς αποτελεσματικά. Όλη αυτή η κατάσταση οδήγησε και στην επιλογή με κλήρωση μιας τριμελούς επιτροπής, για να συντονίσει την παρουσίαση των ομιλιών και έτσι να νιώσουν οι μαθητές πιο κοντά στην πραγματικότητα της Βουλής των εφήβων. Ορίστηκαν, λοιπόν, ο πρόεδρος που θα συντόνιζε την παρουσίαση των ομιλιών, ο αντιπρόεδρος-συντονιστής και ο πρακτικογράφος που θα κρατούσε σημειώσεις για ενστάσεις και ενδεχόμενα ερωτήματα μετά την ολοκλήρωση των ομιλιών. Όλα ήταν έτοιμα για τη μαθητική μας συνεδρίαση στη Βουλή!

Οι μαθητές ολοκλήρωσαν τη σύνταξη των ομιλιών τους εκτός σχολείου, καθώς ο χρόνος και η ύλη που έπρεπε να προχωρεί ταυτόχρονα μας δέσμευε αρκετά! Το δίωρο 03/04/15 θα ήταν η ημερομηνία που θα ακούγαμε στη σχολική τάξη (δεν ήταν διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής) τις ομιλίες των ομάδων. (Δεν αξιοποιήθηκε το δίωρο 27/03/15). Το κλίμα ήταν ευχάριστο και οι μαθητές άκουσαν με ενδιαφέρον τις ομιλίες των άλλων ομάδων διαμορφώνοντας και σχόλια: «θα σε ψηφίσουμε αν βγεις...», « τώρα θα λύσουμε το πρόβλημα με τα σκουπίδια... Αλήθεια, πού βρίσκεται ο υπουργός να του δώσετε καμία ιδέα...» και άλλα σχετικά. Μάλιστα, διαμορφώσαμε ανάλογα και τα θρανία προκειμένου να εγκλιματιστούμε καλύτερα στην ατμόσφαιρα του κοινοβουλίου, όσο αυτό βέβαια στάθηκε εφικτό. Στο τέλος, ακούστηκαν οι κριτικές, η αξιολόγηση των ομιλιών έγινε προφορικά ελλείψει χρόνου και με επιγραμματικά σχόλια σε μια κόλλα αναφοράς που αποτέλεσε τα «πρακτικά» της ολομέλειας των τμήματός μας. Οι μικροί Βουλευτές πρότειναν και έγραφαν το σχόλιό τους... Η συνεδρίαση έληξε με ενθουσιασμό και χειροκροτήματα..., καθώς όλοι είχαν πει την άποψή τους και όλοι είχαν προβληματιστεί με τον δικό του τρόπο ο καθένας....

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1.

Παρακολουθήστε την ομιλία της μαθήτριας Δημοπούλου Αναστασίας με θέμα τα ναρκωτικά που εκφωνήθηκε στη Βουλή των Εφήβων το 2011. Αποστολή σας είναι να κρατήσετε σημειώσεις για τα ακόλουθα:

1. Επιχειρηματολογία/περιεχόμενο	2. Δομή Ομιλίας
<p>3. Γραμματικοσυντακτική δομή λόγου: (μικροπερίοδος ή μακροπερίοδος λόγος, παρατακτική, υποτακτική σύνδεση προτάσεων, ασύνδετο σχήμα, είδη προτάσεων ως προς τη δομή τους, χρήση ονοματικών συνόλων, ετερόπτωτων προσδιορισμών, ενεργητική ή παθητική σύνταξη, κλιτικό σύστημα).</p>	<p>4. Λεξιλόγιο: ειδικό λεξιλόγιο, λόγιες λέξεις, καθημερινό λεξιλόγιο, ξένες λέξεις.</p>

<p>5. Παραγλωσσικά στοιχεία (επιτονισμός, παύσεις, προφορά, χροιά, ένταση φωνής).</p>	<p>6. Εξωγλωσσικά στοιχεία: Θέση, βλέμμα, εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες, κινήσεις, διαθέσεις.</p>

Το κείμενο της ομιλίας της μαθήτριας Αναστασίας Δημοπούλου από τα πρακτικά της ολομέλειας της βουλής των Εφήβων

http://www.efivoi.gr/site_stuff/files/2011/praktika_olomeleia.pdf είναι το ακόλουθο:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ (Α΄ Πειραιά):

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Συμβουλευτές, κύριες και κύριοι,

η παρουσία των ναρκωτικών εμφανίζεται από την αρχαιότητα. Ο Ασκληπιός, ο Ιπποκράτης, το Νεκρομαντείο της Ηπείρου, όπως και σε άλλες περιοχές, χρησιμοποιούσαν κάποιο είδος ναρκωτικού. Φυσικά, στις μέρες μας αυτή η χρήση έχει αλλάξει.

Όταν λέμε «ναρκωτικά» στις μέρες μας, εννοούμε διάφορες φυτικές ή χημικές ουσίες, των οποίων η συχνή χρήση οδηγεί σε εθισμό, εξάρτηση και παθολογικές καταστάσεις. Στην κοινωνία μας σταδιακά γίνεται όλο και πιο εμφανής η παρουσία των

ναρκωτικών. Το φαινόμενο της χρήσης τους κορυφώθηκε ουσιαστικά στην εποχή μας. Το ποσοστό, βέβαια, της νεολαίας που κάνει χρήση των ουσιών αυτών δεν είναι μεγάλο, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία πάντα, αλλά είναι αρκετό, για να δημιουργεί ανησυχία στην κοινωνία μας. εναρίου στην ημιτυπική και την άτυπη εκπαίδευση.

Αρχικά, θα ήθελα να αναφέρω κάποιους πολύ σημαντικούς παράγοντες, από τους οποίους πηγάζουν τα αίτια που δημιουργούν και ενισχύουν το φαινόμενο αυτό. Ένας παράγοντας είναι το οικογενειακό περιβάλλον. Προβληματικές σχέσεις γονέων και παιδιών, καταπιεστική ή υπερπροστατευτική νοοτροπία, έλλειψη διαλόγου οδηγούν συχνά τους εφήβους στα ναρκωτικά. Επιπλέον, εξίσου σημαντικό ρόλο παίζει το κοινωνικό περιβάλλον. Ο ανταγωνιστικός και επιθετικός χαρακτήρας της σύγχρονης ζωής, η δυσκολία επικοινωνίας και κοινωνικής εφαρμογής, η συσσώρευση πολλών ατόμων στην πόλη και η χαμηλή ποιότητα ζωής αποτελούν σοβαρά αίτια του φαινομένου των ναρκωτικών. Συγχρόνως, οι διάφορες απογοητεύσεις από τη ζωή, το αίσθημα της αποτυχίας και η αβεβαιότητα, καταστάσεις που τις δημιουργεί ο χαρακτήρας της εποχής μας παροτρύνουν τους νέους να καταφύγουν στα ναρκωτικά, πιστεύοντας ότι θα πετύχουν τη φυγή από το αδιέξοδο.

Για να αποφευχθούν τέτοιες καταστάσεις, όπως αναφέρθηκε και στη συνεδρίασή μας, θα πρέπει να υπάρχουν περισσότερα αθλητικά κέντρα, για να καλύπτουν οι νέοι δημιουργικά και όχι καταστροφικά τον ελεύθερο χρόνο τους. Επίσης, η δημιουργία και η επάνδρωση περισσότερων συμβουλευτικών κέντρων με ειδικούς επιστήμονες και ψυχολόγους θα ήταν ένα πολύ σημαντικό μέτρο πρόληψης και προστασίας των εφήβων από τα ναρκωτικά. Διότι ο έφηβος έχει την ανάγκη να ανοιχτεί σε κάποιον, να πει τα προβλήματά του, να ακουστεί.

Μια πάρα πολύ σημαντική πρόταση που υπερψηφίστηκε χθες είναι η εξής: Αυστηρότερες ποινές για τους εισαγωγείς και τους διακινητές ναρκωτικών. Μια τέτοια πρόταση θα φρενάρει την ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων και τη δίψα του κέρδους από τους εμπόρους ναρκωτικών. Επιπρόσθετα, είναι εξίσου σημαντική η πρόταση που

ακούστηκε χθες, η οποία αναφέρεται στην ενίσχυση των φορέων ή ειδικών μονάδων και στην ποιοτική τους αναβάθμιση για την απορρόφηση όλων των εξαρτημένων ανθρώπων που κάνουν αίτηση, για να ενταχθούν σε προγράμματα απεξάρτησης. Είναι αδύνατον κάποιοι άνθρωποι να θέλουν να σωθούν και να μη μπορούν, γιατί είναι σε αναμονή.

Αναμφισβήτητα το παρόν σχέδιο νόμου θα ήταν αποτελεσματικότερο, εάν το περιεχόμενό του είχε χαρακτήρα ανθρωπιστικό και κοινωνικό και όχι στερεότυπα νομικό, εάν έδινε έμφαση πιο πολύ στην πρόληψη και όχι να εκδηλώνει το ενδιαφέρον του μόνο για την καταστολή του προβλήματος, εάν πρόβαλε ως προτεραιότητα κατάλληλη και πλήρη ενημέρωση και πληροφόρηση των νέων για το πρόβλημα με όλα τα μέσα ανεξαιρέτως και εάν αναδείκνυε το σχολείο ως παράγοντα με πρωταγωνιστικό ρόλο στον τομέα αυτόν.

Στη χθεσινή συνεδρίαση αναφέρθηκε, επίσης, μια πρόταση σχετικά με το άρθρο 4 παράγραφος 1, ώστε να γίνουν αυστηρότερες οι ποινές για τους ιατρούς και τους φαρμακοποιούς, που εκδίδουν και εκτελούν συνταγές για τη χορήγηση ναρκωτικών χωρίς συγκεκριμένη και πραγματική ιατρική ένδειξη.

Ενδιαφέρον, βέβαια, θα είχε και η πρόβλεψη για περαιτέρω ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για τον περιορισμό της δράσης των εμπόρων ναρκωτικών σχετικά με τη διακίνηση, αλλά και για την αντιμετώπιση των εξαρτημένων ατόμων αξιοποιώντας τη διεθνή εμπειρία και τη γνώση τη σχετική με το θέμα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι όσα μέτρα και αν παρθούν για την αντιμετώπιση αυτής της σύγχρονης μάστιγας, αν κάθε άτομο δεν αποδεχθεί τον εαυτό του, αν δεν ενημερωθεί και δεν ενδιαφερθεί από μόνο του για την προστασία του και το καλό του, δεν πρόκειται να υπάρξει καμία ουσιαστική βελτίωση. Γιατί εμείς είμαστε οι πρωταγωνιστές στη ζωή μας και από εμάς ξεκινούν όλα.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Φύλλο Εργασίας 2

Αποστολή σας είναι να επιλέξετε ένα κοινωνικό πρόβλημα από αυτά που καταγράφηκαν στον πίνακα και να συντάξετε και να εκφωνήσετε στους συμμαθητές μία ομιλία που θα περιγράφει το πρόβλημα, θα παρουσιάζει τις αιτίες και τις συνέπειές του και τέλος, θα προτείνει λύσεις. Η ομιλία σας θα συνοδεύεται από ένα PowerPoint.

Αποδέκτες της ομιλίας σας είναι η ολομέλεια της τάξης και στόχος της είναι να ευαισθητοποιήσει, ώστε να προταθούν συγκεκριμένες δράσεις στη σχολική κοινότητα. Για να φέρετε σε πέρας την αποστολή σας ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα:

1) Επιλογή θέματος -Εύρεση, μελέτη και αποδελτίωση πηγών (2 ώρες)

Αρχικά επιλέξτε ένα κοινωνικό πρόβλημα. Στη συνέχεια, μελετήστε ένα δίκτυο κειμένων σχετικό με το αυτό από το σχολικό εγχειρίδιο, από τα πρακτικά της Βουλής των Εφήβων ή από πηγές που οι ίδιοι θα επιλέξετε. Εντοπίστε και καταγράψτε με μορφή σημειώσεων τις αιτίες, τις συνέπειες και τις λύσεις του προβλήματος.

Κάνετε την κατανομή της εργασίας σας: Αν τα κείμενα προέρχονται και από έντυπες πηγές, κάθε μέλος μπορεί να μελετήσει ένα διαφορετικό κείμενο και να κρατήσει τις προσωπικές του σημειώσεις. Αν τα κείμενα προέρχονται μόνο από ψηφιακές πηγές, η μελέτη των κειμένων να γίνει συλλογικά και οι σημειώσεις να κρατηθούν σε ένα αρχείο Word. Στην περίπτωση αυτή, ακολουθείστε τους ρόλους που αναλάβατε στην ομάδα σας.

Βοηθητικό υλικό ανάλογα με το θέμα σας μπορεί να αποτελέσουν οι ακόλουθες πηγές:

Επαιτεία

- Ενότητα 8, Κείμενο 13 [[Τα παιδιά των φαναριών](#)]

- Μ. Κατσουνάκη, 2009, [Μια νέου τύπου επαιτεία](#). [πηγή: kathimerini.gr]
- Θ. Λιανός, 1997, [Επαιτεία και Ελεημοσύνη](#). [πηγή: tovima.gr]

Άστεγοι

- Γ. Παντελάκης, 2013, [Ένα like για τους αστέγους](#). [πηγή: protagon.gr]
- Εκπομπή «Αυτοψία»: [Άστεγοι της διπλανής πόρτας](#). [πηγή: alphatv.gr]

Άγχος

- Ενότητα 7, Κείμενο 4 [[Ας αποβάλουμε το άγχος από τη ζωή μας](#)]
- Ιστοσελίδα «[Τα πάντα για το άγχος και τις αγχώδεις διαταραχές](#)».

Ανεργία

- Χ. Κάσδαγλη, 2013, [Ανεργοί, σπάστε τη σιωπή!](#) [πηγή: protagon.gr]
- Μ. Γαλενιανός, 2013, [Η ανατομία της ανεργίας](#). [πηγή: protagon.gr]

Ναρκωτικά

- Ενότητα 8, Κείμενο 3 [[Ηθελα να βοηθήσω ένα φίλο μου](#)]
- Ενότητα 8, Κείμενο 6 [[Η μεγάλη περιπέτεια της ζωής μου](#)]
- [Πρακτικά Βουλής Εφήβων](#), Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων.
- [Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ανθρώπων](#).

Ατυχήματα

- Ενότητα 7, Κείμενο 2 [[Πρωταθλητές στα τροχαία ατυχήματα](#)]
- Ενότητα 7, Κείμενο 6 [[Σέβομαι τους κανόνες οδικής ασφάλειας](#)]

- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου: Ενότητα 1.6: [Κοινωνικά προβλήματα](#).

- Ελληνική Αστυνομία: Στατιστικά στοιχεία.

Ρύπανση

- Ενότητα 7, Κείμενο 3 «[Η ντροπή των πλαστικών](#)»
- [Πλαστικό μπουκάλι. Η χειρότερη ρύπανση για τον πλανήτη](#)

Μοναξιά

- Ενότητα 8, Κείμενο 4 [[Ένα διαφορετικό κείμενο για τη μοναξιά](#)]
- Ενότητα 4, Κείμενο 7 «[Μοναξιά μου όλα](#)»

Ρατσισμός

- [Πρακτική Βουλής Εφήβων, Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων](#)

Σχολικός Εκφοβισμός

- Το blog της [Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.](#)
- Σχολικός εκφοβισμός: όταν το πείραγμα σταματάει να είναι χαριτωμένο.
[πηγή: mamadesmpampades.gr]
- [Πρακτική Βουλής Εφήβων, Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων](#)

Μετανάστευση - Προσφυγιά

- [Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες](#)

Βία - Αθλητισμός

- Θ. Τσιγκρής, 2011, [Η αθλητική βία μας προσβάλλει ως κοινωνία](#). [πηγή: [tonima.gr](#)]
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου: Ενότητα 1.6, [Κοινωνικά προβλήματα](#).

Φτώχεια

- Θ. Λιανός, 1999. [Η φτώχεια στον κόσμο](#).
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου: Ενότητα 1.6, [Κοινωνικά προβλήματα](#).

Κατασκευή συνοδευτικού ppt ή κειμένου στο word (2ώρες)

Συνθέστε το συνοδευτικό PowerPoint της ομιλίας σας:

- Στην πρώτη διαφάνεια να γράψτε τον τίτλο του προβλήματος και τα ονόματα των μελών της ομάδας σας/ ψευδώνυμο,
- Στις υπόλοιπες διαφάνειες παρουσιάστε διαδοχικά μια σύντομη περιγραφή/παρουσίαση του κοινωνικού προβλήματος της επιλογής σας, τις αιτίες, τις συνέπειες και τις λύσεις. Στην τελευταία διαφάνεια, παρουσιάστε τις πηγές που αξιοποιήσατε για τη σύνθεση του υλικού σας.

Οι διαφάνειές σας πρέπει να περιέχουν μόνο λέξεις–κλειδιά ή θεματικές προτάσεις του θέματός και εικόνες, καθώς πρόκειται να συνοδεύουν την προφορική σας παρουσίαση. Φροντίστε να είναι μορφοποιημένες με ευανάγνωστη γραμματοσειρά και ελκυστικά χρώματα.

Σύνθεση Ομιλίας (2 ώρες και περισσότερες, καθώς ολοκληρώθηκε στο σπίτι)

Αξιοποιώντας τις σημειώσεις σας, δομήστε και συνθέστε το κείμενο της ομιλίας σας στον επεξεργαστή κειμένου Word. Αρχικά, πριν ξεκινήσετε να γράφετε, συζητήστε τις σημειώσεις σας και διαμορφώστε τους άξονες του κειμένου σας. Στη συνέχεια,

ανασυνθέστε δημιουργικά το υλικό σας και όταν ολοκληρώσετε, κάντε τις τελικές διορθώσεις και μορφοποιήστε το κείμενό σας.

Στη συνέχεια, μοιράστε ρόλους για την εκφώνηση της ομιλίας. Μην ξεχάσετε στο σπίτι σας να εξασκηθείτε στην εκφώνηση του αποσπάσματος της ομιλίας που σας ανατέθηκε από την ομάδα σας.

Παρουσίαση στην ολομέλεια (2ώρες)

Εκφωνήστε την ομιλία σας ενώπιον των συμμαθητών σας. Επιπλέον, κρατήστε σημειώσεις από τις ομιλίες των συμμαθητών σας για τυχόν ερωτήματα/σχόλια/παρατηρήσεις/ενστάσεις. Όταν ολοκληρωθούν οι παρουσιάσεις/ομιλίες των ομάδων, καταθέστε τα ερωτήματά σας στην ολομέλεια. Οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται το ερώτημα πρέπει να δώσουν τις απαραίτητες διευκρινήσεις.

Στη συνέχεια, ανά θέμα διατυπώστε συγκεκριμένες προτάσεις για δράσεις ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας στα κοινωνικά προβλήματα που τέθηκαν. Το πρακτικό των αποφάσεων που γράφεται από τον πρακτικογράφο υπογράφεται από όλους σας.

Αξιολόγηση (1ώρα)

Διαμορφώστε κριτήρια αξιολόγησης προκειμένου να αξιολογήσετε τις ομιλίες των συμμαθητών σας. Αξιολογήστε τις ομιλίες των συμμαθητών σας και αυτοαξιολογηθείτε. Εστιάστε και στην αξιολόγηση του συνοδευτικού PowerPoint σχολιάζοντας αν ανταποκρίνεται στο επικοινωνιακό συμβάν.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

--

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Επειδή οι μαθητές χρειάζονται αρκετό χρόνο, για να επεξεργαστούν το δοσμένο υλικό από την εκπαιδευτικό και να αναζητήσουν πρόσθετο (έντυπο και ψηφιακό) και εν τέλει να το αξιολογήσουν και βάσει όλων των πληροφοριών τους να εργαστούν, δεν επαρκούν οι ώρες εργασίας στο χώρο του σχολείου. Επιβάλλεται και εργασία από μέρους των ομάδων και του ίδιου του εκπαιδευτικού και εκτός σχολείου. Στο παρόν σενάριο επελέγη το περιβάλλον wiki και τα προσωπικά emails. Σίγουρα, υπάρχουν δυσκολίες στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος και καθυστερήσεις, επειδή οι μαθητές δεν τηρούν απόλυτα τα χρονοδιαγράμματα που τίθενται με αποτέλεσμα να υπάρχουν καθυστερήσεις και όχι πάντα το ιδανικό αποτέλεσμα εργασίας. Πρόσθετο πρόβλημα δημιουργείται όταν στο σχολείο δεν είναι πάντα διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής και το μοιράζονται όλοι οι συνάδελφοι. Επίσης, πρόβλημα δημιουργείται, όταν ένας συνάδελφος, όπως η εκπαιδευτικός που κλήθηκε να εφαρμόσει το παρόν σενάριο, υπηρετεί σε δύο σχολεία και συνεπώς οι ημέρες που βρίσκεται στο συγκεκριμένο σχολείο εφαρμογής του σεναρίου είναι περιορισμένες.

Για την ολοκλήρωση του παρόντος σεναρίου έγιναν οι ακόλουθες τροποποιήσεις: στη σχολική τάξη και στο εργαστήριο πληροφορικής συνολικά αξιοποιήσαμε 8 διδακτικές ώρες, ενώ η αρχική σύλληψη υπολογίστηκε στις 10. Βέβαια, δεν πρόκειται ουσιαστικά για σημαντική παρέκκλιση, καθώς αξιοποιήθηκαν αρκετές ώρες εργασίας από μέρους των ομάδων στο σπίτι. Επίσης, δόθηκε στους μαθητές το σώμα κειμένων του σεναρίου, όμως δόθηκε ελευθερία στους μαθητές να αξιοποιήσουν και πρόσθετο υλικό της επιλογής τους. Τέλος, αναφορικά με τη πρώτη ώρα της αξιολόγησης ενσωματώθηκε στο δίωρο εκφώνησης των ομιλιών, προσδίδοντας ένα πανηγυρικό ύφος που πραγματικά το είχαν ανάγκη οι μαθητές για

να νιώσουν ότι τα κατάφεραν. Δεν θέλησα να τους κουράσω περισσότερο και γι' αυτό παραμείναμε σε επιγραμματική–συνοπτική αποτίμηση των ομιλιών και όχι σε εκτενή αξιολόγηση.

Ευτυχώς, όμως πέραν των όποιων δυσκολιών, τα πράγματα κύλησαν ομαλά και φέραμε εις πέρας το σενάριο, έστω και με κάποιες τροποποιήσεις. Αναντίρρητα, το παρόν σενάριο κινητοποίησε τον κοινωνικό προβληματισμό των μαθητών, τους έδωσε ερεθίσματα για αναζήτηση, ενεργοποίησε το ενδιαφέρον τους για γραφή καθώς και τη δυνατότητα να προβληματιστούν και να έρθουν σε επαφή με το επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας που θα τους απασχολήσει και μελλοντικά στο χώρο παραγωγής λόγου. Το αποτέλεσμα άξιζε και οι μαθητές ακόμη και οι λακωνικοί και σχετικά αδιάφοροι τελικά ενεργοποιήθηκαν, έστω κι αν οι εργασίες τους δεν θα ακουστούν ποτέ στη Βουλή των Εφήβων. Ακούστηκαν όμως στη Βουλή της τάξης μας και αυτό τους έκανε να νιώσουν ότι είναι ΜΟΝΑΔΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ!

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΕΙΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο* (ΦΕΚ 303Β/13-03-2003). Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: www.greeklanguage.gr/digitalshool

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών.* Αθήνα. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>.

Σαπουντζής, Γ. 2011. Η εφαρμογή της θεωρίας του Κοινοτικού Εποικοδομητισμού (Communal Constructivism, C.C) σε περιβάλλοντα διαδικτυακής εκπαίδευσης. Στο *Τα Εκπαιδευτικά*. τ. 99-100, 162-171.